

Nationaal Coördinator Groningen

Aan
De leden van de bestuurlijke stuurgroep

**Nationaal Coördinator
Groningen**

Behandeld door

Drs. (10)(2e)

T (10)(2e)

secretariaatms@nationaalcoördinatorgroningen.nl

Datum

18 oktober 2016

Kenmerk

NCG / 16157391

Kopie aan

Bijlage(n)

memo

Voortgang van de onderzoeken zoals deze door de NCG in het Meerjarenprogramma zijn aangekondigd

1. Gronings perspectief

Op 15 juli jl. heeft de RUG de wetenschappelijke verantwoording van de eerste meting van Gronings Perspectief (onderzoek naar gezondheid, ervaren veiligheid en toekomstperspectief) gepubliceerd. Hierover heeft u per mail bericht gehad van de NCG. De nadere analyse bevestigt de in april jl. gepresenteerde resultaten. Alle informatie is na te lezen op <https://www.groningsperspectief.nl/>.

Op 21 juni is de tweede vragenlijst aan alle panelleden van het onderzoek gestuurd. Onderwerpen zijn meningen over beleid en over initiatieven van bewoners, de (communicatie met de) mensen in de omgeving, procedures omtrent de gaswinning, vertrouwen. In het najaar verwachten we de resultaten van de tweede meting. Het onderzoek loopt tot eind 2017.

2. Validatie Arcadis onderzoek

Medio augustus bent u per brief op de hoogte gesteld over de resultaten van het onderzoek van het team van de TU Delft dat het Arcadis-onderzoek heeft gevalideerd. Uit dit validatieonderzoek komt als hoofdconclusie naar voren dat de conclusie van Arcadis, namelijk dat de kans op schade aan alle gebouwen in de onderzoeksgebieden buiten de contour voor de tot nu toe opgetreden bevingen verwaarloosbaar klein is, te stellig en onvoldoende onderbouwd is. Op basis hiervan concludeert de NCG dat de door de NAM vastgestelde schadecontourlijn niet houdbaar is. Dit leidt ertoe dat alsnog een inspectie van alle schademeldingen plaats zal vinden. Bewoners zullen hierover bericht ontvangen van het CVW voor het maken van een afspraak voor een inspectie.

Nu geconcludeerd is dat de methode van Arcadis niet houdbaar is, zal de NCG een breed onderzoek starten naar zowel de impact van de aardbevingen op de gebouwen aan de randen van het gaswinningsgebied, als naar de mogelijke oorzaken van de schade aan gebouwen. Ook daar waar bevingen niet de (enige)

oorzaak kunnen zijn. Zie hiervoor ook het agendapunt 'Hoge frequentie schade aan de randen van het aardbevingsgebied'.

3. Onderzoek oorzaken schades

Medio 2016 heeft de validatie van het Arcadis-rapport over schade aan de randen van het bevingsgebied plaatsgevonden, heeft de NCG eind 2016 aan de TU Delft opdracht gegeven voor een onderzoek naar oorzaken van schades. In meerdere gebieden in en rond het 'aardbevingsgebied' is namelijk sprake van hoge percentages schademeldingen met onverklaarbare schades, zeker gezien de locatie van de dorpen en/of wijken in de randen van de voormalige contour. De hoofdvraag voor het nu voorgestelde vervolgonderzoek richt zich op de mogelijke oorzaken van de schade aan gebouwen, ook daar waar bevingen (ogenschijnlijk) niet de (enige) oorzaak kunnen zijn. Er zijn al veel onderzoeken geweest die veelal aangeven wat de oorzaak niet is. Dit onderzoek heeft daarom tot doel aan te geven wat het nu wel is. De zoektocht naar waar schade door wordt veroorzaakt, waarbij niet alleen de focus op aardbevingen ligt. De hoofdvraag en deelvragen zijn met de begeleidingsgroep en klankbordgroep nader verkend. Daarbij heeft in een tweede overleg de TU Delft haar eerst aanpak gepresenteerd. Dit heeft tot de volgende hoofdvraag en volgorde in het onderzoek geleid:

Causaliteit, toerekenbaarheid en referentiegebieden

De hoofdvraag van het onderzoek Oorzaken schades is " Wat zijn de oorzaken van de gemelde (bouwkundige) schades?" (causaliteiten). Vervolgens wordt gekeken naar de gevolgen die gedifferentieerd kunnen worden per deelgebied (vertaalslag) en waarbij met vergelijking (nadere precisering) van andere onderzoeken / rapporten / referentiegebieden bepaalde oorzaken uitgefilterd

worden. Hierna wordt de mate waarin de gevonden oorzaken bijdragen aan de aard en mate van de schade (toerekenbaarheid) bepaald. Tot slot worden aanbevelingen gedaan gericht op de deelgebieden.

Bij deze hoofdvraag wordt ingegaan op mogelijk effecten van bijvoorbeeld bodemdaling, peilaanpassing, brede opslag- en mijnbouwactiviteiten, verweking, zetting, bodemsamenstelling, etc. Ook wordt aandacht besteed aan mogelijke cumulatieve effecten van verschillende oorzaken.

De NCG streeft om na de zomer 2017 een rapport openbaar te kunnen maken.

4. Industrie

Aanvullende informatie (bv n.a.v. stuurgroep 14 juli) ontbreekt nog ivm vakantie
(10)(2e)

5. CBS woningmarktonderzoek

In juni bent u per memo geïnformeerd over het CBS Woningmarktonderzoek. In september zal een derde en laatste onderzoeksrapport naar de ontwikkelingen op de woningmarkt binnen de huidige opdracht verschijnen. Inmiddels hebben gesprekken met CBS plaatsgevonden om te komen tot een nieuwe opdracht volgens de benoemde lijn in de memo. Daarbij zullen in juni 2017 en december 2017 rapporten opgeleverd worden.

6. Meetinstrumenten

In juni bent u geïnformeerd over het onderzoek naar de meetinstrumenten van de NCG. De in de vorige memo benoemde werkconferentie heeft plaatsgevonden. Deze conferentie, bijgewoond door diverse leden van de maatschappelijke stuurgroep, heeft de volgende centrale doelstellingen van de meetsystemen opgeleverd:

- Het ontwikkelen van een wetenschappelijk gevalideerde basis van (deel)oorzaken van opgetreden schade zodat er geen discussie meer is over wie wat veroorzaakt en aansprakelijk is
- Het kunnen treffen van preventieve maatregelen ter voorkoming van schade
- Het vergroten van de veiligheid

Eind september is een vervolgsessie georganiseerd met maatschappelijke- en bewonersorganisaties (o.a. GBB, Gasberaad, OMEM, SBE) en kennisinstellingen. Input voor

deze bijeenkomst was de inventarisatie van bestaande meetsystemen in het gebied uitgevoerd door Sweco. Tijdens deze werksessie konden maatschappelijke organisaties uit het gebied in gesprek met experts op het gebied van trillingsmeting. Doel van de werksessie was om te komen tot aanbevelingen voor de eventuele aanvulling van het Gronings meetnet. Op basis van de inventarisatie van bestaande meetnetten en de input vanuit beide deelsessies zal nu extern advies gevraagd worden om te komen tot aanbevelingen voor het meetplan (welke aanpassingen dan wel uitbreidingen op het huidige meetnet zijn wenselijk?) en de ontsluiting, duiding etc. van de meetgegevens.

7. Kennisplatform ondergrond en bovengrond

In mei bent u geïnformeerd over de stand van zaken Kennisplatform Bovengrond en Ondergrond.

Wat betreft het Kennisplatform Bovengrond ligt er een voorstel van de kennistafel "Gebouwen en versterken" voor de inrichting daarvan. De partijen binnen bouwinnovatiecentrum BuildInG, met name Hanzehogeschool en TNO zullen de eerste 'kennistafel' op 2 november faciliteren: een uitgebreide werksessie met verschillende stakeholders in kennisontwikkeling (kennisaanbieders en -vragers, waaronder ook maatschappelijke organisaties). Deze kennistafel zal als doel hebben in beeld te krijgen welke kennis er al is, hoe deze kan worden gedeeld, welke kennisbehoefte er nog aanvullend is en tot welke kennisagenda dit kan leiden.

Parallel hieraan wordt momenteel door de Building-partijen, samen met de NCG, een Programma van Eisen voor het kennisplatform/kennisloket uitgewerkt naar een concreet Plan van Aanpak. Doel van dit kennisplatform/kennisloket het in beeld brengen en ontsluiten van de bestaande kennis, het duiden van beschikbare kennis, het met relevante partijen in beeld brengen van de kennisvragen (via kennistafels), en het actief delen en beschikbare van kennis op het gebied van aardbevingsbestendig bouwen en verstrekten.

Met de RUG wordt binnenkort gesproken over de verdere inrichting van een kennisplatform Leefbaarheid, met dezelfde doelstellingen als voor de tafel "Gebouwen en Versterken". Belangrijke document hierbij is de kennisagenda die het kenniscentrum aardbevingen van de RuG (KADO) al zelfstandig heeft opgesteld (te vinden op <http://kado-groningen.nl/>).

Tot slot bent u reeds geïnformeerd over het feit dat het Ministerie van EZ, samen met SodM aan een kennisprogramma Effecten Mijnbouw (ondergrond) werkt. Het Kennisprogramma Effecten Mijnbouw bestaat uit het feitelijke onderzoeksprogramma (de onderzoeksprojecten), een wetenschappelijke adviescommissie (om de wetenschappelijke kwaliteit en onafhankelijkheid te garanderen) en het kennisplatform. Het in te richten Kennisplatform zal zorg dragen voor periodieke bijeenkomsten waarin de resultaten van recent onderzoek met de wetenschap en met regionale stakeholders worden gedeeld. Anderzijds moet dit platform ook ruimte gaan bieden voor het maatschappelijk debat over zowel de vraagstelling als de uitkomsten. Als eerste stap organiseert EZ samen met de NCG een kennistafel met stakeholders in het Groningse aardbevingsgebied om de kennisbehoefte te inventariseren voor het onderzoeksprogramma Effecten Mijnbouw. De planning is deze kennistafel ook nog dit jaar te laten plaatsvinden.

8. Critical review

U bent in een eerder stadium geïnformeerd over het feit dat de NCG een aantal critical reviews wil organiseren. Dit om transparantie te bevorderen in beschikbare kennis en inzicht te scheppen in verschillen en onzekerheden die nog bestaan in, tussen en rondom diverse onderzoeken.

Het eerste thema dat via een critical review behandeld zal worden is het thema Woningmarkt/Waardedaling. De RuG heeft zich bereid verklaard als onafhankelijke wetenschappelijke instelling dit najaar een critical review te organiseren. In deze critical review zal ruimte zijn voor een debat tussen onderzoekers, maar ook voor een publiek forum waarin personen of organisaties in staat worden gesteld om kritische vragen te stellen, bijvoorbeeld wanneer zij van mening zijn dat een onderzoek niet compleet is, dat er

onvoldoende aandacht besteed is aan bepaalde aspecten, etc. Onderzoekers die voor deze critical review worden gevraagd te participeren zijn onder andere Boelhouwer (OTB), RuG (De Kam), Koster (VU) en het CBS. Doel van de critical review is niet zozeer om tot consensus te komen tussen onderzoekers. Verschil van inzicht mag blijven bestaan en ook zeker publiek tot uitdrukking komen. Follow-up waarin onderzoekers handen ineenslaan is interessant, maar nadrukkelijk niet de rol van critical review.

NCG en RuG zullen enkele maatschappelijke organisaties uitnodigen om bij de voorbereiding mee te denken over opzet en vraagstelling van de critical review en na afloop mee te denken over de waarde van de conclusies.